

SVETI BENEDIKT I NJEGOVO DJELO (U prigodi 1500. obljetnice njegova rođenja)

Smisao je svakoga pojedinog vremena u tom da pripomogne te se ispuni tajanstveni broj savršenih, onih »koji se ne pokoriše Zvijeri ni njezinu kipu i koji nisu primili žiga na svom čelu i na svojoj ruci« (Otk 20,4). I nema povijesnijeg čina negoli je posvećenje svoga života. Oni koji ostvare to posvećenje pod uplivom milosti zaista su povijesni ljudi. »Kraljevstvo Božje pobjeđuje posvuda gdje čovjek usred povijesti drži čvrsto svoju neotuđivu slobodu i odgovori na poziv ljubavi; gdje on svoj život pretvori u odgovor na zahtjeve vremena.«¹

Ove godine slavimo 1500. obljetnicu jednoga povijesnog čovjeka koji je osluškiavao bilo vremena i pružio mu pomoć. Posvetio je svoj život i time učinio nesagledive usluge Crkvi Božjoj. Taj čovjek zove se sv. Benedikt iz Nursije (danas Norcia), prema mjestu u kojem se rodio 480. god. od uglednih roditelja.

U samom njegovu imenu krije se blagoslov za čitavu Crkvu. Benedictus naime znači Blagoslovljeni. Benedikt je imao karizmu da okuplja i nadahnjuje ljude koji su bili spremni da služe Bogu monaškim životom. Okupljao je mladiće i od njih stvarao bedem protiv rušilačkih snaga svoga vremena. Bio je blagoslovljeni pedagog; točno je znao cilj i put koji k njemu vodi.

Benedikt i njegovi sinovi u uskoj su vezi s evangelizacijom naših krajeva; oni su usko povezani s našom nacionalnom poviješću.

Životni put sv. Benedikta

Iz sabinskih brda Benedikt se uputio u Rim da se posveti govorništvu i pravnim naukama. Promatrao je spomenike i slavu Rima. Privlačio ga je unosni život pravnika i pokvarenost velegrada s jedne strane, dok je s druge strane zamjećivao Božji poziv u svojoj nutrini. On je poslušao taj poziv i posvetio se Bogu.

Benedikt nije prispio cilju odjednom. Morao se probijati kroz mnoge muke i nerazumijevanja. Ipak je uspio. Najprije se povukao u samoću zavičajnih brda, stvorio krug svećenika i svjetovnjaka, uživajući kod svih velik ugled. Zatim su ga pozvali monasi iz Vicovaro da im sredi monaški život koji je bio popustio. Monasi su, međutim, htjeli biti monasi bez pravila koja bi ih obvezivala. Pokušali su ga čak otrovati. Benedikt se tada povukao u Subiaco i tu organizirao monašku zajednicu razdijelivši je na dvanaest jedinica i postavivši svakoj zajednici

¹ R. SCHNEIDER, *Das Reich Gottes in der Zeit*, u *Der Fels*, 11 (1960), str. 82.

njezina vlastitog priora, a on je sam iz svoje kućice sve nadgledao. Iz početka je provodio miran i tih život. No, zavist svećenika Florentinusa prisili ga da sa svojim najvjernijim učenicima napusti Subiaco. Tu u dolini Anija i danas je hodočasničko mjesto, zapravo »sveta spilja« (sacro speco) u kojoj je svetac rado boravio i molio.

Tu će Benedikt sa svojom braćom sagraditi nastambu i crkvu na razvalinama nekadašnjeg Jupiterova hrama, kojeg je natpis pronađen 1879. god. U vezi s Benediktovim boravkom u Subiaco i s preseljenjem u Monte Cassino papa Grgur I., Veliki, donosi brojne cvjetice (fiorete) koji ukrašavaju izvještaj o svečevu životu. S jedne strane, svetac je strogo obdržavao ono što je naučavao, a s druge strane, njegov mu je saobraćaj s Bogom davao jednu doslovno kozmičku viziju, razlikovanje duhova, što su njegovi suvremenici smatrali čudovišnim.²

Teško je odrediti što je sve povijesna istina a što legenda u izvještajima Grgura I. (Dialogi, 2. knjiga). No, istina je da se legende isprepleću samo oko iznimno velikih ličnosti.

Benedikt je krenuo put Monte Cassina 529. godine, one iste godine kad je car Justinijan zatvorio filozofsku školu u Ateni — simbol svršetka staroga i početak novoga.

Svetac je točno predvidio dan svoje smrti i dao iskopati vlastiti grob. U posljednjim časovima života naredio je učenicima da ga ponesu u crkvu. Podržavan njihovim rukama umro je stojeće. Taj svečev gest ima simboličko značenje: otac zapadnog monaštva stoji kao upaljena zublja što plamti u čast Svevišnjega. Svjetlo se do danas nije ugasilo.

Povijesne prilike u doba sv. Benedikta

Taj gest ima još dublje značenje stavimo li ga na pozadinu Benediktova vremena. Njegovo je stoljeće bilo obilježeno rušilačkim nagornima, što je urodilo kulturnim propadanjem kome ravna nema. Nema naime tamnijeg razdoblja od konca 5. stoljeća, kad se Benedikt rodio. Sukobi, rasap, opći poremećaji zaprijetiše cijeloj zapadnoj kulturi da je sa sobom povuku u propast. Razrovano rimsko carstvo bilo je izloženo barbarskim narodima koji su u rojevima dolazili s Istoka. Seoba naroda bila je nalik drugom općem potopu. Pojavile su se, uz to, epidemije i glad. Pučanstvo je bilo desetkovano, a zemlja gotovo pretvorena u pustoš. Prijeden je limes — međaš rimske države: Atilini Huni, Alari-

² Prema: S. P. Benedictus — Monachorum omnium occidentalium caput et sospitator Grgura Velikog, Benedikt se riješio tjelesne požude tako da se bacio u draču, kao što je kasnije učinio i sv. Franjo Asiški (c. II; PL 66, 131). Drugi put donosi kako je na znak križa pukla čaša u kojoj je bio pomiješan otrov (pestifer potus), namijenjen svecu (c. III; PL 66, 134—135) ili o vodi koja je izbila iz kamena na vrhuncu brda (c. V; PL 66, 148); o gavranu koji je donio otrovani kruh (c. VIII; PL 66, 144); o kamenu na kojem je sjedio »stari neprijatelj« i koji nitko nije mogao pomaknuti s mjesta. Jedino ga je Benedikt pomakao svojom molitvom i blagoslovom (c. IX; PL 66, 154); o otkrivanju varke kralja Totile koji mu je u svom ruhu poslao svoga slugu (c. XIV; PL 66, 161—162); o noćnoj oluji i razgovoru sa sestrom Skolastikom (c. XXXII; PL 66, 194—195).

kovi Goti, Genzerikovi Vandali jurili su prema zidinama Augustova i papina Rima. A sve ih je trebalo evangelizirati i civilizirati.

Benedikt će prilikom susreta opomenuti istočnogotskog kralja Totila neka se kloni bezakonja, čak mu je prorekao skorou smrt. Svetac je predviđao strahovita vremena i znao bi briznuti u plač. Duboko su ga se dojmila ta predviđanja; bili su oblaci što se skupljaju i daju naslutiti ono najgore.

Obnoviteljski duh sv. Benedikta i njegova Pravila

U to doba, kad su centrifugalne sile bile u punom zamahu, Benedikt se pojavio kao muž koji gradi. To želi posebno istaknuti hagiografski opis Grgura Velikog. Na njegovu se primjeru vidi da ni u jedno vrijeme crkvene povijesti nitko nije bio vrstan toliko kritizirati, napadati, omalovažavati prošlost i sadašnjost, koliko je Benedikt, pa i uz najveće napore, bio vrstan izgrađivati Božji grad na zemlji.

Malo je muževa tako pozitivnih kao što je bio Benedikt. Njemu je bila strana svaka negativna tendencija. Svojim budnim stavom on je i u dubokoj tišini spašavao Zapad. Mužu »Kristova mira« (pax Christi) bile su strane teološke prepirke koje ljude razdvajaju. On je u korijenu izbjegavao svaku neplodnu polemiku. O neznatnim stvarima, tako je on mislio, bolje je šutjeti nego govoriti. Primijetio bi: »Pustimo sad to!«

Opat Monte Cassina mogao je vršiti silnu djelatnost jer je »sam bio izgrađen na temelju apostola i proroka, kome je ugaoni kamen bio Isus Krist« (Ef 2, 20). Neumorno je upirao pogled prema onom gradu kojemu je »Bog graditelj i tvorac« (Heb 11, 10).

Grgur Veliki se izrazio o Benediktu da je bio častan čovjek te da je imao mladenačko i ujedno zrelo srce.³ A možda je najveća pohvala u svečevu čast Grgurova napomena: »Benedikt nije nikako mogao načuvati drukčije nego je živio.«⁴

Benediktovo pravilo počinje: »Poslušaj, sinko, pouke učiteljeve i prikloni uho svoga srca!«⁵ Iako u njegovoj ustanovi nije namjera oštro i strogo zapovijedati, ipak Benediktova duhovnost želi monaha odgojiti za Božju vojničku službu. A to se postiže samo putem preoblikovanog čovjeka. Za monaha je Pravilo smjernica i putokaz.

Opatova je ličnost na vrhu hijerarhijski izgrađene samostanske zajednice. Kroz čitav život on je podupire kao stup-nosač. On je odgovoran za bezuvjetno jasno vodstvo. Ideal se najprije ostvaruje u malom krugu; šire ozdravljenje slijedi odatle. Mnogo znači ličnost koja je svjesna povijesnog trenutka i koja daje smjernice podložnicima. U protivnom slučaju, uzaludno se kasnije ispravljati: Nisam sve uočio, nije se drukčije moglo, ljude je trebalo shvatiti...

³ »Fuit vir ille vitae venerabilis, gratia Benedictus et nomine, ab ipso suae pueritiae tempore cor gerens senile« (ondje, PL 66, 126).

⁴ »Sanctus vir nullo modo potuit aliter docere quam vixit« (ondje, c. XXXVI; PL 66, 199).

⁵ »Ausculata, o fili, praecepta magistri, et inclina aurem cordis sui« (Regula, Prologus, 1; PL 66, 217).

Benedikt je bio prorok i mistik. Šutljivi opat koji nije govorio o svojoj mističnoj karizmi, ali je ona bila tu. On je privlačio u svoju blizinu poput čudesnog magneta. Doživljavao je svoj susret s Bogom poput Abrahama i Mojsija.

Po Benediktovu pravilu monah se obvezuje da će provesti čitav svoj vijek u jednom te istom samostanu. To je »stabilitas loci«: valja čuvati samostan! Danas bismo kazali: valja čuvati rezidenciju! No, isto tako treba čuvati i »stabilitatem mentis«. »Tko juri za novotarijama, taj pati od duhovne neurastenije, koja je nespojiva s ozbiljnom religioznošću.«⁶ Izvanjska »stabilitas« u velikoj mjeri pomaže »stabilitatem mentis«, unutarnju središnjost i ravnotežu. Čvrstoća duha vodi k religioznoj zrelosti i pridonosi ozdravljenju suvremene bolesti. Više znači »biti« nego »imati«, čak više nego »znati«. Kako je u Benediktovu pravilu jako naglašeno ono »biti«, valja se odreći svega imanjanja, pa i bračnog druga.

Monaški posluš izvore iz čista srca. »Tko sluša starješinu, taj sluša Boga«, veli sv. Benedikt.⁷ To je zaista najteže breme što ga monah preuzima na sebe. Prstom, što ga stavlja na usta, monah kao da želi sačuvati dragocjenu tajnu. Govor i pouka spadaju na učitelja, šutnja i slušanje na učenika.

»Korska je molitva duša redovničkog života«, veli C. Butler.⁸ Benediktinci sve do danas igraju vodeću ulogu u liturgijskom pokretu. U njihovu Pravilu piše: »nema ništa preče do slaviti Boga« (br. 43). U 11. poglavlju Pravila govori se o liturgijskom bogoslužju.

Za Benedikta su Kristove riječi, kao i riječi njegovih apostola, imale obavezan karakter. I Pravilo ima zakonsku snagu za monašku zajednicu. Pravilo sv. Benedikta nije tek neka pobudna knjiga, neki priručnik. Ne, Pravilo je čvrsta norma koja obvezuje opata i monaha, sve i u svemu. Napisano je lapidarnim stilom. Bilo bi dobro da ga svaki svećenik ima u svojoj biblioteci.⁹

Benediktovo je pravilo jedna od najjačih snaga koje su poklonjene Zapadu. Benedikt je željeznu disciplinu Rima, njegovo državno umijeće i organizacijski duh predao germanskom Srednjem vijeku. U Benediktovoj osobi nalazimo još jednom sve karakteristične osobine koje su Rim činile velikim i digle ga u vladara kugle zemaljske. No, te snage sada ne služe uspostavi jednoga vojnopolitičkog centra sa silnom moći nego proslavljenju Krista u dušama jednoga polubarbarskog razdoblja.

Poruka sv. Benedikta sastoji se u sintezi između vjere, kulture i rada. U toj sintezi krije se ujedno inspiracija, samo ideja Evrope. Da

⁶ NIGG WALTER, *Von Geheimnis der Mönche*, Zürich-Stuttgart 1953, str. 164.

⁷ »Oboedientia quae majoribus praebetur, Deo exhibetur« (Regula, c. V, 15; PL 66, 347).

⁸ C. BUTLER, *Benediktinisches Mönchtum*, 129; cit. prema Nigg W., n. dj., str. 165.

⁹ PRAVILO SV. BENEDIKTA, preveo o. Martin Kirigin OSB, Tkon-Cokovac 1980., str. 96. Naručuje se kod: Benediktinke sv. Luce, Šibenik.

se Benedikt poslužio Pavlovom izrekom: »Vi ste pozvani na slobodu« (Gal 5, 13), jamačno se ne bi mogao probiti.

Širenje i povijesna uloga benediktinaca

Kad su Longobardi koncem 6. st. srušili Monte Cassino, benediktinci su bili prisiljeni pobjeći u Rim. No, nije svako zlo za zlo. Njihov boravak u Rimu imao je dalekosežne posljedice. Papa Grgur I. pozvao ih je na misionarski rad. Wilfrid i Bonifacije, koji su evangelizirali sjeverne zemlje zapadne Evrope, bili su benediktinci. Kako su monasi u sve većem broju bivali svećenici, bila je olakšana evangelizacija raznih naroda.

Kao ogranak benediktinskog reda Klinijevci, koji su kovali vlastiti novac i održavali veze s brojnim dvorovima, bili su silna veličina koja je ulijevala poštovanje. Njima zahvaljujemo spomendan svih vjernih pokojnika u sv. misama, psalmima i milostinjama. Nije to srednjovjekovno praznovjerje nego vjera u povezanost vidljive i nevidljive Crkve. Samostan iz Cluny-a prvi je unio jače svjetlo u tamni svijet čistilišta.

Anselmo Canterburyjski, benediktinac, postao je ocem skolastike svojim motom: »Credo ut intelligam.«

Samostani benediktinki u doba svoga cvata bili su utvrde duhovnog života. Ističu se: Hildegarda iz Bingena, Methilda iz Magdeburga i Gertruda Velika. Hildegardina karizmatička oznaka te povezivanje antropologije i kozmologije čini je posebno bliskom duhovnosti našega vremena.¹⁰

U novije vrijeme znanost mnogo duguje Jeanu Mabillonu, osnivaču paleografije, kronologije i diplomatike. Bossuet mu je jednom upravio riječi: »U povijesti vašega svetog reda nalazim ono što je u Crkvi najljepše.«¹¹

Reformacija i sekularizacija naniješe teške rane benediktinskom redu. No, ipak u 19. st. on doživljava svoje novo proljeće. I danas benediktinac svojom šutnjom i svojim radom svijetli kao uzor.

Ono što su benediktinci radili u Italiji, isto će to raditi posvuda kamo budu prispjeli. Oni se nikada ne odriču načela: **Ora et labora!** Pri slabom svjetlu voštanice ili uljanice oni su ispisivali knjige: Sv. pismo, sv. oce, kronike o događajima i liturgijske knjige. Prepisivali su i stare klasike: Cicerona, Vergilija, Livija i tolike druge.

Benediktinci kod nas

I nas se na poseban način tiče 1500. obljetnica rođenja sv. Benedikta. Hrvatsko ime spominje se prvi put u vezi s osnutkom benedik-

¹⁰ Usp. MONIKA ZU ELTZ, Hildegarda iz Bingena, preveo o. M. Kirigin, Hvar 1978.

¹¹ Cit. prema: I. HERWEGEN, Sveti Benedikt — Lik i značenje, Zadar 1969., preveo o. M. Kirigin, str. 128.

tinskog samostana sv. Petra, što ga je podigao hrvatski knez Trpimir 852. god. On benediktince naziva »četom braće«. Oni će na našem tlu raditi, moliti, pisati i druge učiti pisati.

Papa Ivan IV. (640.—642.), Dalmatinac, poslao je opata Martina s novcem da otkupljuje zarobljene kršćane i da sakupi svete moći svetica iz razorenih crkava u Dalmaciji i Istri te ih donese u Rim. Pitamo se: Da li je to bio jedini razlog njegova pšjeta? I da li su među kasnijim evangelizatorima mogli biti i benediktinci?

Svakako, u narednim stoljećima na jadranskoj obali imamo mnoštvo benediktinskih samostana, ponajviše pak po otocima. Sinovi sv. Benedikta širili su vjeru, duhovnu i poljoprivrednu kulturu u našem narodu.

Neki su benediktinci postali glagoljaši, zacijelo pod uplivom sv. Ćirila i Metoda koji su po našim krajevima koncem 9. i početkom 10. st. širili glagoljsku službu Božju. Na jednom od pokrajinskih sabora 925. god. donesen je zaključak kojim se od strogih mjera donesenih protiv slavenskog bogoslužja izrijekom izuzimlju hrvatski monasi. U doba Krešimira IV. predložen je slavenski biskup, dok je jedan opat bio poslan u Rim, da brani narodni jezik u liturgiji.¹²

Benediktinci su pridonosili ne samo glagoljskoj liturgiji nego su dali svoj doprinos i glagoljskoj pismenosti. U 14. st. češki kralj Karlo IV. pomoću benediktinaca iz Dalmacije uveo je slavensku liturgiju u prašku opatiju Emaus. Na Ćokovcu kod Tkona (Pašman) sve do privremenog uništenja samostana opatija se zvala »glagoljskom opatijom« (abbazia glagolitica, odnosno: abbazia di rito illirico). Samostan sv. Petra u Jesenicama u Selu vjerojatno je također bio glagoljaški.

Neki su samostani bili kraljevski samostani, kao oni u Solinu, u Rižinicama i na Gospinu otoku, i onaj u Splitu na Sustipanu. Samostan sv. Marije na Hvaru služio je kao dogovoreno mjesto za sklapanje mira zavađenih dalmatinskih gradova.

Madijevka Čika, rođakinja hrvatskog kralja Krešimira IV., i njezina kći Većenega, organizirale su još i danas živuću opatiju sv. Marije u Zadru.

U svoje vrijeme postojala su tri ženska samostana u Trogiru, dva u Splitu, s posjedom u Kaštel - Gomilici, koji je nazvan Opatičin Kaštel (Castellum Abbatissae). One su u doba Turaka sazidale Kaštel. Jedan isječak Kozjaka u obliku zuba, po čijoj su se sjeni seljaci ravnali koji je sat, nazvan je »Koludar«.

Početakom 19. st. kod nas su postojala još 4 benediktinska muška samostana. Odlukom francuske vlade 1807. i 1808. god. bile su zatvorene i te kuće, a preostali monasi pensionirani i vraćeni u svijet. Stablo je posječeno. No, iz posječenog stabla mogu izbiti nove mladice. Succisa virescit! Poslije neuspjelih pokušaja obnove samostana na Ćokovcu (Paš-

¹² Usp. I. OSTOJIC, *Benediktinci u Hrvatskoj*, I, 1963, str. 154—155.

man) izvana uslijedio je pokušaj iznutra, i s uspjehom. Poslije II. svjetskog rata samostan je obnovljen. Dao Bog da on dobije što više članova i tako se obnovi stara slava zaslužnog reda sv. Benedikta u našim krajevima!

Danas u Evropi ima 211 muških benediktinskih samostana i 277 ženskih samostana. U Hrvatskoj je samo jedan muški samostan, na Čokovcu kod Tkona, a ženskih je 8 s ukupno 107 koludrica. Na Hvaru izlazi glasilo benediktinskog udruženja pod naslovom »Naša prisutnost«.

Benediktinci su se ogledali i na narodnom književnom polju, kako pokazuju imena jednoga Mavra Vetranića-Čavčića (+1576.), Bazilija Gradića (+1737.), Brnje Sorkočevića (+1719), opata Ignjata Đurđevića (+1737.). Da i ne spominjemo njihove radove na latinskome i talijanskom jeziku. Monasi sv. Benedikta su ispisali najljepšim benediktinskim pismom, beneventom, koju doniješe iz južnih talijanskih opatija, brojne misale, evanđelistare, lekcionare, psaltire, himnarije itd.

U srednjem vijeku riječju »coenobium« (život u zajednici) i »monasterium« označavale su ne samo samostan nego i katedralne crkve. Dijecezanski svećenici, zaposleni u katedrali, živjeli su u zajednici poput monaha po stalnim kanonskim propisima.

Ovdje treba spomenuti Kristove riječi i primijeniti ih na nas: »Drugi su se trudili, a vi koristite plod njihova truda« (Iv 4, 38). Baština obvezuje!

Zaključak

Mi oremo brazde na istim poljanama na kojima su stoljećima orali, tj. radili na izgradnji kraljevstva Božjega, sinovi sv. Benedikta. I taj njihov rad mora nas trajno poticati da ne malakšemo pred zadacima evangeliziranja u ovo naše moderno doba.

Ruralna civilizacija sve više ustupa mjesto urbanoj civilizaciji. Stanovništvo sve više napušta sela bježeći u gradove i tražeći zaposlenje. Društvo se uvelike preslojava. Na nama je da poruku spasenja nastavimo širiti u djelokrugu koji nam je povjeren. Papa Pavao VI. je 24. X.1964., u prigodi posvećenja obnovljene katedrale na Monte Cassinu, proglasio sv. Benedikta patronom i pokroviteljem Evrope, a prije njega Pio XII. »ocem Evrope«. Benedikt i njegovi sinovi uljuđivali su narode križem i propovijedaњem Evanđelja. Ovamo na poseban način spada i »djelo Božje«, tj. službena molitva Crkve. Drugo je sredstvo knjiga ili kultura. Ljubavlju prema knjizi spašeni su spisi starih klasika u času kad su znanosti i umjetnosti padale u maglu. Treće je sredstvo — manualni rad, obrađivanje polja. Ukratko: Crux, liber, aratrum. Sve troje staće se u lozinci: Ora et labora — moli i radi!

U tome nam svima sv. Benedikt i njegovi sinovi ostaju uzori. Uz rad potrebno je gajiti i promicati duh bratstva i zajedništva. O bratstvu Benedikt često govori u Pravilu. On rado spominje riječ »brat«. Sam vjerojatno nije bio svećenik. Rad u duhu bratstva zacijelo će donositi plodove.

HOĆE LI BENEDIKTINCI KOD NAS DRUGI PUT IZUMRIJETI?

Često puta razmišljam o tome: Kako to da muški ogranak benediktinskog reda ne može uhvatiti korijena u našoj domaćoj crkvenoj zajednici u kojoj je bio prisutan već od vremena narodnih vladara sve dok mu Napoleon nije zadao smrtni udarac početkom XIX. stoljeća. Ženski je ogranak reda izdržao kroz stoljeća sve bure i oluje te i danas ima nešto zvanja. U našim susjednim zemljama: Austriji, Italiji, Mađarskoj, te u svim srednjoevropskim zemljama taj red još je i danas vitalan. Zašto je kod nas sveden samo na dva člana?

Kad je mladi svećenik hvarske biskupije Josip Kirigin godine 1938. stupio u benediktinski red u opatiji Emaus u Pragu, nadali smo se da će se s vremenom red presaditi i u Hrvatsku. Zbog ratnih i poratnih prilika »presađen« je samo o. Martin Kirigin.

Dok o tim stvarima razmišljam, često mi dolazi na pamet zgodna o kojoj sam čitao u povijesti rimskog kolegija Germanicum-Hungaricum koju je napisao nekadašnji rektor kolegija kardinal Steinhuber (*Geschichte des Collegium Germanicum-Hungaricum*², Herder 1906, svezak II, str. 374 sl.).

U početku XVII. stoljeća dosta je popustio redovnički duh kod cistercita u zemljama njemačkog jezika. Zabrinuti za to stanje, deset se idealno raspoloženih »germaničara« (neki su već bili kao svećenici u duhovnoj pastvi, dok su drugi još bili studenti u kolegiju) odlučili da će zajedno stupiti u cistercitski red. Petorica stupe u novicijat u Citeauxu, a petorica u Clairvauxu. Imali su želju da nakon položenih zavjeta svi zajedno dođu u istu opatiju. Za vrijeme novicijata jedan je od njih umro, a devetorica su završili novicijat. Godine 1603. njih osmorica dolaze u opatiju Heiligenkreuz (Donja Austrija). Jedan je od njih, Schaeffer, u istom samostanu postao opat, uspio pridići disciplinu i privući mnoga zvanja. Kard. Steinhuber piše: »Heiligenkreuz zahvaljuje Germanicumu svoj ponovni procvat.« Još su druga četvorica od njih postali opati u raznim samostanima. Zanimljiv slučaj: grupe revnih i oduševljenih svjetovnih svećenika obnavlja jedan stari red.

Ovaj mi slučaj postavlja pitanje: Zar se ne bi na sličan način i kod nas mogao obnoviti benediktinski red? Zar se kod Hrvata ne bi mogla

naći grupa svećenika i svećeničkih kandidata koji bi se odvažili na takav pothvat? Ne vjerujem da se ne bi kod nas našla benediktinska zvanja kad ih ima za sve druge redove.

Ova je jubilarna godina sv. Benedikta, »Oca Evrope«, zgodna prilika da se baš svećenici i svećenički kandidati upoznaju s duhom i s povijesti benediktinskog reda. Nedavno je izašla u štampi na hrvatskom jeziku benediktinska Regula u svom prvotnom obliku. Mnoga poglavlja Regule mogu poslužiti i današnjem naraštaju za razmišljanje.

Nadam se da će se i oci biskupi pokazati velikodušni, ako se koji njihov svećenik ili svećenički kandidat želi odlučiti u ovom smjeru. Ako imamo svjetovnih svećenika za duhovnu pastvu naših radnika u inozemstvu, ako imamo svećenika za misije u Africi, trebalo bi, mislim, velikodušno žrtvovati i kojega tko ima zvanje za ovu svrhu.

Pisac ovih redaka već se je svojevremeno obratio Biskupskoj konferenciji da zainteresira oce biskupe za ovaj problem, te se nada da ni to neće biti »glas vapijućeg u pustinji«.

Franjo Kard. Šeper

(Preuzeto iz glasila HBU-a »NAŠA PRISUTNOST«, god. 1980, br. 14, str. 5-6)

BENEDIKTINCI U SVIJETU I KOD NAS

Na čelu benediktinskog reda stoji opat primas. Sada je to **O. Viktor Dammertz**. Njegovo je sjedište u Zavodu sv. Anselma u Rimu. Red broji 19.314 članova koji žive u 752 samostana. Od tog broja **muških** je članova 10.324 s 345 samostana, a **ženskih** članova (redovnica) 8.990 s 307 samostana.

U s v i j e t u

Po kontinentima su podijeljeni ovako: **U Evropi:** 211 muških i 277 ženskih samostana; **u Africi:** 20 muških i 7 ženskih samostana; **u Americi:** 100 muških i 18 ženskih samostana; **u Aziji:** 13 muških i 4 ženska samostana; **u Australiji:** 1 muški i 1 ženski samostan.

Osim gore spomenutih benediktinaca, na svijetu živi po Pravilu sv. Benedikta u 526 samostana još 12.000 vanjskih sestara i oblata.

K o d n a s

Kod nas ima ukupno 9 benediktinskih samostana u kojima živi 107 članova benediktinskog reda. Od tog broja su 3 redovnika (dva svećenika i jedan brat pomoćnik) i 104 redovnice (koludrice).

Muški samostan se nalazi na **Čokovcu** kod Tkona (otok Pašman), a ženski samostani se nalaze u: **Cresu** s 8 redovnica, **Hvaru** s 14 redovnica, **Krku** s 11 redovnica, **Pagu** s 14 redovnica, **Rabu** s 4 redovnice, **Šibeniku** sa 17 redovnica, **Trogiru** s 9 redovnica i **Zadru** s 27 redovnica.

[Podaci uzeti iz **Vodiča za proslavu jubileja sv. Benedikta** (ciklostil), Hvar 1980, str. 7—8].